

ОБРАЗАЦ 6

ПРИМЉЕНО: 05. 12. 2025			
Орг. јед.		Број лог	Вредност
05	12 028		

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

ФАКУЛТЕТА МЕДИЦИНСКИХ НАУКА У КРАГУЈЕВЦУ

и

ВЕЋУ ЗА МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ

УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

На седници Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу одржаној 21.10.2025. године (број одлуке: IV-03-576/10) одређени смо за чланове Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације под насловом: „Социјална потпора код старог становништва Србије са сензорним оштећењима вида”, кандидата Наталије Ђуровић, студента докторских академских студија Факултета медицинских наука, за коју је именован ментор проф. др Ненад Петровић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Офталмологија и коментор доц. др Катарина Јанићијевић, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина.

На основу података којима располажемо достављамо следећи:

ИЗВЕШТАЈ

О ОЦЕНИ УРАЂЕНЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. Подаци о докторској дисертацији
1.1.Наслов докторске дисертације:
Социјална потпора код старог становништва Србије са сензорним оштећењима вида
1.2.Опис докторске дисертације (навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, шема, графикона, једначина и референци) (до 500 карактера):
Докторска дисертација представља оригиналну научну студију која се бави испитивањем социјалне потпоре код старог становништва Србије са сензорним оштећењима. Написана је на укупно 74 стране, садржи следећа поглавља: Увод, Циљеве истраживања, Хипотезе истраживања, Материјал и метод, Резултате, Дискусију, Закључак и Литературу. Докторска дисертација садржи 5 графикона и 26 табела. Поголавље Литература садржи 105 библиографских јединица из иностраних и домаћих релевантних публикација.
1.3.Опис предмета истраживања(до 500 карактера):
Предмет истраживања је испитивање ниво социјалне подршке и повезаност демографских, социо-економских и здравствених карактеристика са сензорним оштећењима вида у популацији старог становништва. Такође, студија је анализирала повезаност социјалне подршке и учесталост коришћења здравствене заштите и неостварених потреба за здравственом заштитом код старог становништва са сензорним оштећењима вида.Студија је део националног

истраживања здравља становништва Републике Србије, које је реализовано током 2019. године, а спроведено је од стране Републичког завода за статистику у сарадњи са Институтом за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, као и Министарством здравља Републике Србије. Истраживање је спроведено у виду студије пресека која је реализована на репрезентативном узорку становништва Републике Србије. За потребе овог истраживања коришћени су подаци о становништву старости 65 и више година са сензорним оштећењима вида, укупно 2849 испитаника. Резултати су утврдили учесталост сензорних оштећења вида и ниво социјалне подршке код старог становништва, као и повезаност социјалне подршке са бројним факторима код старог становништва са сензорним оштећењима вида.

1.4.Анализа испуњености полазних хипотеза:

Налази доследно потврђују полазне претпоставке. Лошу социјалну потпору чешће су имале особе женског пола, из самачких домаћинстава, парови без деце, са територије Јужне и Источне Србије, нижег образовног нивоа и сиромашнијих слојева друштва. Анализа предиктивног значаја социо-демографских карактеристика испитаника на постојање лоше социјалне подршке указала је на статистичку значајност следећих варијабли: регион, брачни статус, образовни ниво и радни статус посматрано и униваријантно и мултиваријантно. Униваријантним моделом је показано да је лоша социјална подршка негативан предиктор за тешкоће у вези са конзумирањем хране, устајањем из кревета, облачењем односно свлачењем, коришћењем тоалета, купањем или туширањем, припремом оброка и одласка у куповину, тешкоће у обављању лакших кућних послова и вођења рачуна о финансијама. Лоша социјална подршка повећава ризик за умерена до тешка ограничења у одржавању личне неге. Коришћење наочара/контактних сочива је позитиван предиктор социјалне подршке, посматрано мултиваријантно, у односу на испитанике који не користе наочаре тј. контактна сочива.

1.5.Анализа примењених метода истраживања:

У поглављу Материјал и методе описана је врста студије, популација која се истражује, узорковање, варијабле, инструменти истраживања, снага студије и величина узорка као и статистичка обрада података. Истраживање је део Националног истраживања здравља становништва Републике Србије, које је реализовано у току 2019. године од стране Републичког завода за статистику, Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ и Министарства здравља Републике Србије. Истраживање је реализовано у виду студије пресека. Истраживањем је обухваћено становништво старости 65 и више година са сензорним оштећењима вида, укупно 2849 испитаника. Стратификовани узорак чинили су испитаници на нивоу 4 географска региона (Београд, Војводина, Шумадија и Западна Србија, Јужна и Источна Србија). Као инструмент истраживања коришћен је стандардизовани анкетни упитник Европског истраживања здравља (European Health Interview Survey – EHIS). Зависна варијабла у истраживању је социјална подршка. Независне варијабле биле су усмерене на демографске и соекономске карактеристике испитаника, стил живота, поједине аспекте здравственог стања испитаника и коришћење здравствене заштите. Подаци су обрађени одговарајућим статистичким методама, помоћу комерцијалног, стандардног програмског пакета SPSS, верзија 20.0. Коришћени су χ^2 тест, t тест и ANOVA. Биваријантном и мултиваријантном логистичком регресијом се испитивала повезаност зависних варијабли и низа независних варијабли. Ризик се оцењивао помоћу величине OR (odds ratio), са 95% интервалом поверења. Статистички значајним сматрали су се сви резултати где је вероватноћа мања од 5% ($p < 0,05$).

1.6.Анализа испуњености циља истраживања:

Циљ истраживања је да се испитају ниво социјалне подршке код популације старије од 65 година у Републици Србији са сензорним оштећењима вида, анализира повезаност демографских, социо-економских и здравствених фактора са социјалном подршком и утврде потребе за здравственом заштитом као и да се испита повезаност социјалне подршке и

неостварених потреба за здравственом заштитом. Утицај наведених предиктора и исхода код старог становништва Републике Србије са сензорним оштећењима вида је статистички испитан, чиме су циљеви истраживања у потпуности испуњени.

1.7.Анализа добијених резултата истраживања и списак објављених научних радова кандидата из докторске дисертације (аутори, наслов рада, назив часописа, волумен, година објављивања, странице од-до, DOI број¹, категорија):

Резултати су утврдили високу учесталост сензорних оштећења вида у популацији старог становништва (76,11%). У погледу функционалних ограничења испитивана популација је имала велике тешкоће да види чак и када носи наочаре или контактна сочива у (5,9%), а мање тешкоће у 30,4%. Да користе помагала за слух изјаснило се (5,7%). Уз мање тешкоће да чује другу особу када са њом разговара у тихој просторији изјаснило се (23,9%), а (32,2%) се изјаснило да има мање тешкоће да чује другу особу када са њом разговара у бучнијој просторији. Уз мање тешкоће четртина (25,8%) може да пешачи пола километра по равном без било какве помоћи, а уз велике тешкоће (12,9%). Уз мање тешкоће да се сами попну уз 12 степеника или да сиђу низ њих имало је (28,5%), а уз велике тешкоће (15,3%). Мање тешкоће у памћењу или концентрацији имало је сваки (25,6%), а велике тешкоће да гризе и жваће чврсту храну, попут јабуке имало је (12,3%) популације. Умерено до тешка ограничења у активностима личне неге имало је 6,2% испитаника, док је блага ограничења у овим активностима имало 15,3% испитаника. Испитивана популација је имала мање тешкоће у активностима личне неге без помоћи: да једе (6,9%), да легне, устане из кревета (11,6%), да се облачи и свлачи (9,5%), да користи WC/клозет (7,8%), да се купа или тушира (9,3%). Да није у стању да једе без помоћи изјаснило се (0,7%), да легне, устане из кревета (1,8%), да се облачи и свлачи (1,9%), да користи WC/клозет (1,8%), да се купа или тушира (3,1%). Такође многе од ових активности испитаници обављају уз велике тешкоће и то најтеже им је да устану и легну из кревета (3,6%) и да се купа или тушира (4,0%). Умерено до тешка ограничења у обављању кућних активности има сваки десети испитаник (17,9%), а блага ограничења нешто мање од половине испитаника (40,8%). Када су у питању различите кућне активности, припремање оброка није у стању самостално да обави (4,8%), да телефонира (2,6%), куповину (8,7%), да узме терапију (лекове) (2,8%), лакше кућне послове (6,5%), теже кућне послове (16,5%). Вођење рачуна о финансијама није у стању да обави (5%) испитаника. Болове у току претходне четири недеље најчешће су имали веома јаке (43%). Када је у питању употреба лекова, студијска популација се изјаснила да користи лекове које им је прописао лекару 79,2%, док сваки пети то не чини (20,8%), а лекове или биљна лековита средства или витамине које им није прописао лекар користи готово сваки други испитаник(45,5%).

Од укупног броја старог становништва 65 и више година са сензорним оштећењима вида њих 14% је изјавило да није добило здравствену заштиту јер су преутоу чекали, њих 4,4% је имало неостварену потребу због проблема са превозом. Неостварену потребу за медицинском заштитом али је нису могли остварити због финансијских разлога имало је 10,8% испитаника, а за прописаним лековима коју нису могли да остваре због финансијских разлога имало је 9,1% испитаника, а неостварену потребу за заштитом менталног здравља коју нису могли да остваре због финансијских разлога имало је 1,5% испитаника. Стоматолошку заштиту није могло да оствари због финансијских разлога 9,2% испитаника.

По питању социјалне подршке најчешће је била јака социјална подршка 85,8%, потом умерена 13,9%, и лоша 0,3%. Лошу социјалну потпору чешће су имале особе женског пола, из самачких домаћинстава, парови без деце, са територије Јужне и Источне Србије, нижег образовног нивоа и сиромашнијих слојева друштва. Анализа предиктивног значаја социо-демографских карактеристика испитаника на постојање слабе социјалне подршке указала је на статистичку

¹Уколико публикација нема DOI број уписати ISSN и ISBN

значајност следећих варијабли: регион, брачни статус, образовни ниво и радни статус посматрано и униваријантно и мултиваријантно. Униваријантним моделом је показано да је слаба социјална подршка негативан предиктор за тешкоће у вези са конзумирањем хране, устајањем из кревета, облачењем односно свлачењем, коришћењем тоалета, купањем или туширањем, припремом оброка и одласка у куповину, тешкоће у обављању лакших кућних послова и вођења рачуна о финансијама. Слаба социјална подршка повећава ризик за умерена до тешка ограничења у одржавању личне неге. Коришћење наочара/контактних сочива је позитиван предиктор социјалне подршке, посматрано мултиваријантно, у односу на испитанике који не користе наочаре тј. контактна сочива.

Резултати из докторске дисертације су публиковани у виду оригиналног научног рада:

Djurovic N, Radovanovic S, Mihaljevic O, Radovanovic J, Stepovic M, Kovacevic M, Janicijevic K, Djordjevic G, Djordjevic O, Gajovic G, Djonovic N, Dimovic T, Janicijevic N, Maricic M, Vasiljevic D, Selakovic V. Socioeconomic and Health Characteristics as Predictors of Social Support in Elderly People with Visual Impairment: Evidence from Serbia. Iran J Public Health. 2024;53(10):2251-2259, doi: 10.18502/ijph.v53i10.16702, M22.

1.8. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области и анализа извештаја о провери докторске дисертације на плагијаризам (до 1000 карактера):

Прегледом литературе и увидом у биомедицинске базе података као што су Pubmed, Medline, KOBSON, SCIndex, претрагом кључних речи нису пронађене студије истог дизајна. Извештај о провери докторске дисертације на плагијаризам је показао 20% преклапања као последица цитата, библиографских података, општих термина и података као и претходно публикованих резултата истраживања докторанда који су проистекли из дисертације и били услов за пријаву завршене докторске дисертације. Комисија констатује да докторска дисертација кандидата Наталије Ђуровић „Социјална потпора код старог становништва Србије са сензорним оштећењима вида” представља резултат оригиналног научног рада.

1.9. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области:

Ово је прва студија која извештава о социјалној подршци код старог становништва Србије са сензорним оштећењима вида. Закључци донети у овој дисертацији могу бити од јавног интереса и националног значаја. Подаци ће унапредити планирање интервенција у здравственој заштити старих особа са сензорним оштећењима вида.

За истраживаче у области јавног здравља оваква истраживања имају велики значај, обзиром да пружају драгоцене податке за креирање интервенција којима ће се интензивирати активности у вези са пружањем адекватне социјалне подршке старим особама.

1.10. Оцена испуњености услова за одбрану докторске дисертације у складу са студијским програмом, општим актом факултета и општим актом Универзитета (до 1000 карактера):

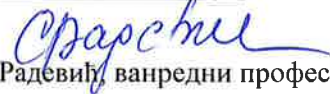
На основу достављене документације Комисија констатује да су испуњени сви услови за одбрану докторске дисертације кандидата Наталије Ђуровић под називом „Социјална потпора код старог становништва Србије са сензорним оштећењима вида” у складу са студијским програмом Докторских академских студија, општим актом Факултета и општим актом Универзитета.

2. ЗАКЉУЧАК

На основу анализе докторске дисертације и приложене документације Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације под насловом „Социјална потпора код старог становништва

Србије са сензорним оштећењима вида”, кандидата Наталије Ђуровић, предлаже надлежним стручним органима да се докторска дисертација прихвати и да се одобри њена одбрана.

Чланови комисије:

Светлана Радевић, ванредни професор

Факултета медицинских наука Универзитета у
Крагујевцу

Медицинске науке/Социјална медицина

Председник комисије

Снежана Радовановић, ванредни професор

Факултета медицинских наука Универзитета у
Крагујевцу

Медицинске науке/Социјална медицина

Члан комисије

Милена Васић, ванредни професор

Стоматолошки факултет у Панчеву, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду

Медицинске науке/Социјална медицина

Члан комисије